

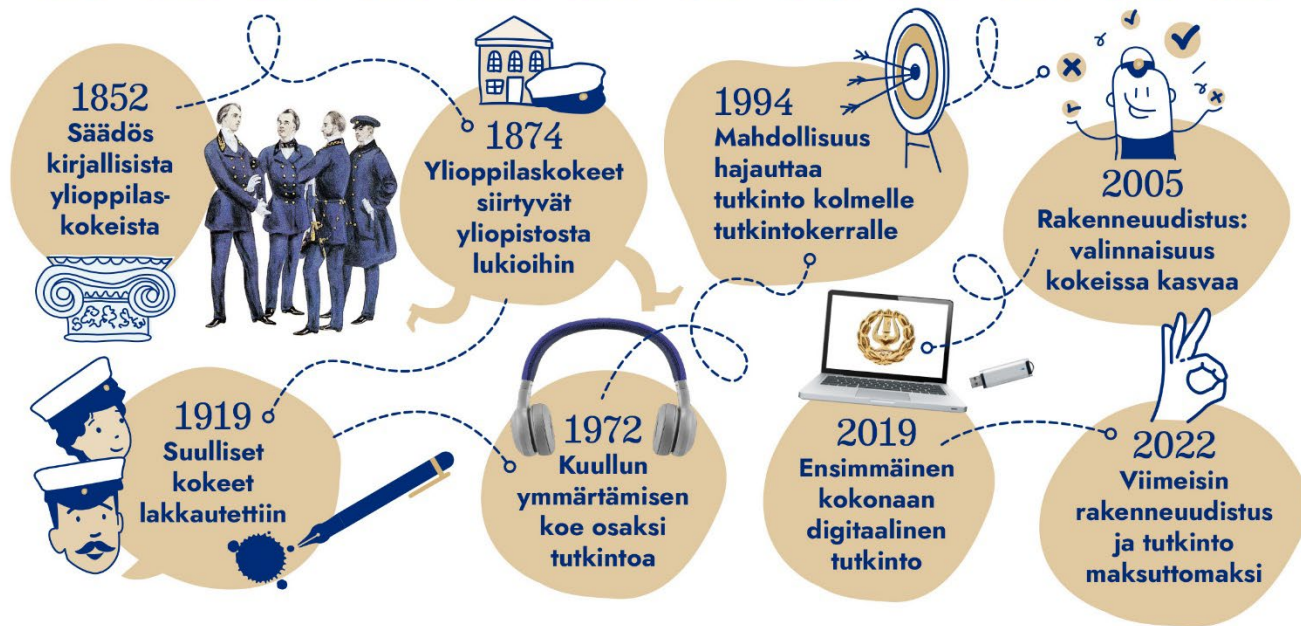
**Ylioppilastutkintolautakunta
Studentexamensnämnden**

TAITO- JA TAIDEAINEET OSAKSI YLIOPPILASTUTKINTOA

Webinaari

Tiina Tähkä 29.10.2024

SUULLISISTA PÄÄSYKOKEISTA DIGITAALISEEN YLIOPILASTUTKINTOON

Kuvataiteen, musiikin ja liikunnan yo-suoritukset

- Taustalla pitkä kehitys- ja selvitystyö 90-luvulta lähtien
- Osa ylioppilastutkintoa: voi olla yksi tutkinnon edellyttämistä viidestä kokeesta
- Vaatimustaso: pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot
- Osallistumisoikeus: pakolliset opinnot
- Koejärjestelyt: valmistava näyttö ja kirjallinen koe
- Arvostelu: alustava lukiossa ja lopullinen lautakunnassa
- Järjestämisvelvollisuus: kaikki lukiot

Valmistelun eteneminen

- Ministeriö valmistelee lakiesitystä. Lakiesitys annettiin eduskunnalle 10.10.2024.
- OPH luo edellytyksiä yhteistyössä YTL:n kanssa Seurantaryhmässä ja alajaostoissa kootaan näkemyksiä siitä, millaisia kokeet voisivat lakiesitykseen pohjautuen olla.
<https://www.oph.fi/fi/uutiset/2024/opetushallitus-tukee-taito-ja-taideaineiden-ylioppilaskokeiden-valmistelua>
- Lain hyväksymisen jälkeen YTL kehittää tutkintoa yhteistyössä OPH:n kanssa. Lautakuntaan tarvitaan näiden aineiden asiantuntemusta ja kokeiden kehittämiseen myös sidosryhmäyhteistyötä.
- Taito- ja taideaineiden ylioppilaskokeiden suorittaminen olisi mahdollista lukion **1.8.2027** aloittaville opiskelijoille, jos lakiesitys etenee suunnitelman mukaisesti. Ensimmäiset taito- ja taideaineiden kokeet järjestettäisiin syksyllä 2029

Lukiopidiplomeilla ja yo-kokeilla on erilainen lähtökohta

- Lukiopidiplomi on mahdollisuus osoittaa erityistä osaamistaan ja harrastuneisuuttaan
  - Lukiopidiplomin ulkopuolella hankitulla osaamisella on tärkeä rooli.
- Kokelas voi suorittaa lukiopidiplomin vain, jos lukio sitä tarjoaa.
- Lukio-opinnot arvioidaan.
  - ”Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin.”
- Korkeakoulut päättävät opiskelijavalinnasta. Lukiopidiplomeja on otettu huomioon vain joissakin hakukohteissa.
- YO-koe laaditaan lukiopidiplomin pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen mukaisesti.
  - Muut opinnot tai harrastukset voivat syventää osaamista, mutta eivät ole edellytyksenä.
- Kokelas voi suorittaa yo-kokeen kaikissa lukioissa.
- YO-suoritukset arvostellaan.
  - ”Lautakunnan sensorit arvostelevat kaikki suoritukset ja antavat niistä pistemäärän kussakin ainejaksossa yhteisesti päätettyjen arvostelukriteerien mukaisesti.”
- Korkeakoulut päättävät opiskelijavalinnasta. Todistusvalinta ja pistetaulukot ovat käytössä valtaosassa hakukohteita.

Arvioinnin validius- ja realiaabeliusvaatimus

- Arvioidaan osaamista, jota on tarkoitus arvioida eli opetussuunnitelman perusteissa kuvattua osaamista.
- Kokeessa ja arvostelussa vältetään satunnaisia virheitä. Arvostelukriteerit on laadittu opetussuunnitelman tavoitteiden pohjalta, ja kaikki kokelaat arvostellaan niiden mukaisesti.

Kiteytys oppiaineen tehtävästä lukiokoulutuksessa

Musiikki

Musiikki on kulttuurista ilmaisua, jossa opiskelija tutkii maailmaa äänien ja sävelten avulla. Tavoitteena on ymmärtää musiikin merkitys niin omassa elämässä kuin laajemmin yhteiskunnassa ja kulttuurissa.

Musiikin opetus tarjoaa keinon itseilmaisuun ja luovuuteen sekä opettaa vuorovaikutustaitoja ja yhteisöllisyyttä. Samalla opetus kehittää kriittistä kuuntelua ja kulttuurista ymmärrystä, johdattaen opiskelijaa hahmottamaan musiikin monipuoliset roolit osana arkea ja juhlaa.

Opinnoissaan opiskelija saavuttaa valmiuksia tulkita ja luoda musiikkia sekä ymmärtää sen vaikutuksia tunteisiin ja identiteettiin.

Kuvataide

Kuvataide on visuaalista kulttuurikasvatusta, jossa opiskelija tutkii todellisuutta taiteen keinoin. Päämääränä on ymmärtää kuvien merkitys omassa elämässä.

Opiskelija vahvistaa kulttuuriperinnön tuntemustaan, joka tukee traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opinnot kehittävät luovan ja kriittisen ajattelun, elinympäristöön vaikuttamisen ja kestäväen elämäntavan valmiuksia.

Opetuksessa syvennetään visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa. Opiskelija havainnoi, tuottaa, tulkitsee ja arvottaa kuvia hyödyntämällä erilaisia tiedon tuottamisen tapoja. Opiskelijoita kannustetaan välineiden, materiaalien ja ilmaisun keinojen kokeilemiseen ja luovaan soveltamiseen.

Liikunta

Keskeisenä tavoitteena on saavuttaa liikuntaosaamisen taso, jolla opiskelija pystyy ylläpitämään ja kehittämään toimintakykyään lukioaikana ja myöhemmin elämässä. Opiskelija ymmärtää liikuntataitojen sekä fyysisen aktiivisuuden merkityksen omalle toimintakyvylle, terveydelle ja hyvinvoinnille.

Opiskelija tekee monipuolisten liikuntataitojen ja -tietojen pohjalta fyysisiä aktiivisuutta ja toimintakykyä edistäviä valintoja, jotka lisäävät sosiaalista ja psyykkistä hyvinvointia.

Opiskelija saa monipuolisia kokemuksia yhdessä liikkumisesta, osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä reilun pelin hengessä.

Koettu liikunnallinen pätevyys ja myönteinen minäkuva vahvistuvat uuden oppimisen, ilon ja virkistystyksen myötä.

Kuvataiteen opetuksen yleiset tavoitteet

Kuvien merkitys

- **ymmärtää** taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- **rakentaa** kulttuuri-identiteettiään erilaisia kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla
- **kehittää** valmiuksiaan ja vahvuuksiaan vastaanottaa, ymmärtää ja tuottaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä
- **tulkitssee**, millaisia esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin kytkeytyy
- **tutkii** kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle eri aikoina ja eri kulttuureissa
- **ymmärtää** aistinautintojen, mielikuvien, tunteiden ja luovan ajattelun merkityksen omalle oppimiselle ja hyvinvoinnille.

Osallisuus ja toimijuus

- **ottaa kantaa** kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin
- **osaa soveltaa** kuvallisen tuottamisen, viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä, osallistumisessa ja vaikuttamisessa
- **kehittää** kriittistä ajatteluaan ympäristön havainnoinnissa ja omassa toiminnassa
- **hyödyntää** mielikuvia kuvallisessa ajattelussa, luomisprosessissa ja vaihtoehtoisten toimintatapojen kuvittelussa
- **osaa käyttää** **tutkivaa lähestymistapaa** suunnittelussa, työskentelyssä ja kuvailmaisussa
- **ottaa toiminnassaan huomioon** kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän elämäntavan näkökulmia.

Ilmaisun ja tulkinnan taidot

- **osaa asettaa tavoitteita** taiteelle ominaiselle tutkivalle, pitkäkestoiselle ja ilmiökeskeiselle työskentelylle ja oppimiselle
- **syventää** visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa hyödyntämällä kuvien tekemisessä ja tulkinnassa erilaisia tietämisen tapoja
- **kehittää** kuvanlukutaitoa, medialukutaitoa ja ympäristönlukutaitoa visuaalisen kulttuurin tuottamisessa ja tulkinnassa
- **syventää** kuvailmaisun taitoja erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja toimintatapoja tarkoituksenmukaisesti käyttäen
- **osaa tehdä ja tulkita** kuvia liittämällä ne erilaisiin käsityksiin taiteesta
- **tarkastelee** kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän, vastaanottajan ja yhteiskunnan näkökulmasta.

Musiikin opetuksen yleiset tavoitteet

Musiikillinen monipuolisuus

- opiskelija kehittää edelleen musiikillista osaamistaan, kuten laulu, soitto- ja kuuntelutaitoaan
- syventää musiikin eri tyyleihin, lajeihin ja historiaan liittyvää osaamistaan.
- käyttää musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikin tekemisessä.

Musiikillinen luova ajattelu

- suhtautuu kiinnostuneesti ja uteliaasti musiikkiin sekä muuhun taiteelliseen ilmaisuun
- kokeilee rohkeasti uusia ja epätavallisiakin musiikillisia ideoita myös yhdessä muiden kanssa
- ymmärtää luovan prosessin luonnetta ja sietää keskeneräisyyttä.

Musiikin merkitys ja musiikillinen vuorovaikutus

- suhtautuu avoimesti ja arvostavasti eri kulttuureihin sekä käy dialogia musiikillisista kokemuksista
- oppii musiikin kautta suhtautumaan myötätuntoisesti monenlaisiin kokemuksiin ja elämäntilanteisiin
- osaa käyttää musiikkia hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja edistämiseen
- huolehtii ääni- ja musisointiympäristön turvallisuudesta ja suojelee kuuloa.

Musiikin oppiminen ja demokratia

- tunnistaa musiikillisia vahvuuksiaan sekä rohkaistuu käyttämään ja kehittämään niitä
- asettaa tavoitteita musiikilliselle toiminnalleen ja kehittää toimintatapojaan
- osaa käyttää musiikillisia ja muita taiteellisia ilmaisukeinoja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen
- ymmärtää ja tuntee vastuunsa sananvapautta, yksityisyyden suojaa ja tekijänoikeuksia koskevissa kysymyksissä.

Liikunnan opetuksen yleiset tavoitteet

toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, oppii auttamaan ja avustamaan muita liikuntatunneilla, tukee yhteisöllisyyttä kannustamalla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia.

yrityksensä parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti

oppii soveltamaan liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa

oppii arvioimaan fyysisiä ominaisuuksiaan sekä saadun tiedon pohjalta harjoittamaan niitä

osaa tehdä perusteltuja valintoja fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittämiseksi sekä fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi

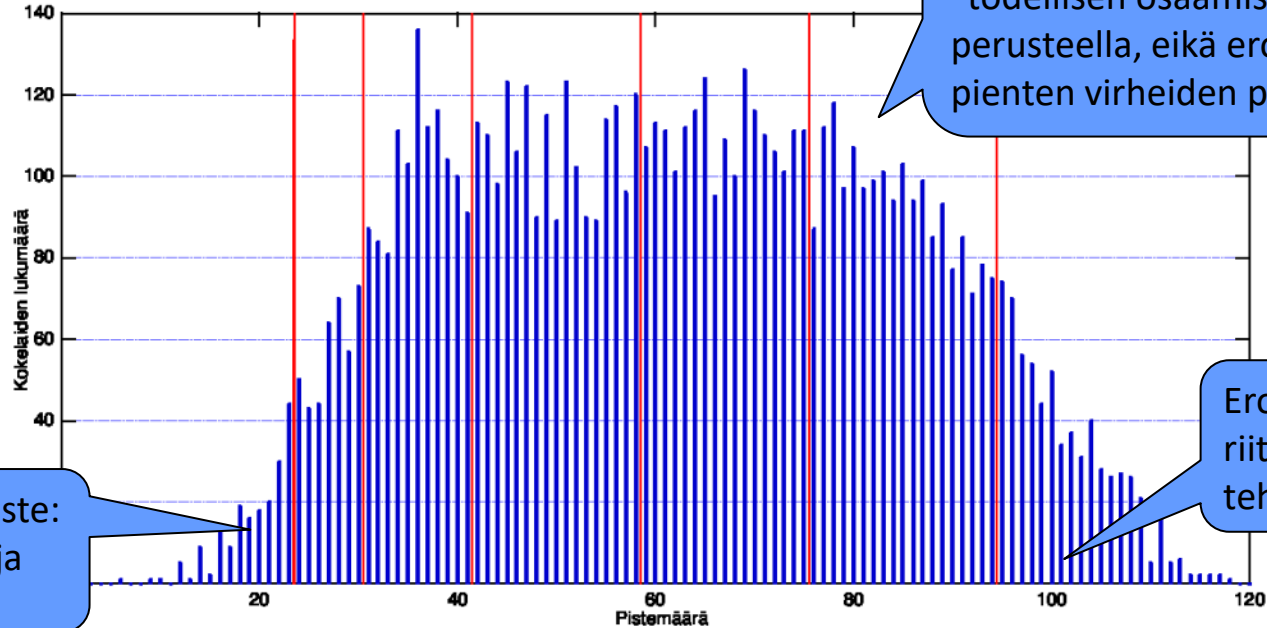
kehittää taitoa itsearviointiin (tavoitteenasettelu, suunnitelma ja toteutus tavoitteiden suuntaisesti sekä edistymisen arviointi)

Lisää vaatimuksia laadukkaalle arviointitoiminnalle ...

- Arvioinnin erotteluvaatimus
  - Arvosanat sijoittuvat koko arvosteluskaalalle
- Arvioinnin autenttisuusvaatimus
  - Esim. oppimisympäristöt, digitaaliset välineet, seuraavan vaiheen opinnot ja työelämä
- Arvioinnin objektiivisuusvaatimus
  - Subjekttiivisten tekijöiden poistaminen tai vähentäminen esim. nimetön arvostelu
- Kokeiden laadinnan ja arvioinnin riippumattomuus
  - Esim. kokelas, huoltajat, lukio ja sidosryhmät
- Arvioinnin käyttökelpoisuusvaatimus
  - Arviointitietoa on kyettävä käyttämään eri tarkoituksiin esim. korkeakouluvalinnat

Erotteluvaatimus

Erottelevuushaaste:
riittävän helppoja
tehtäviä

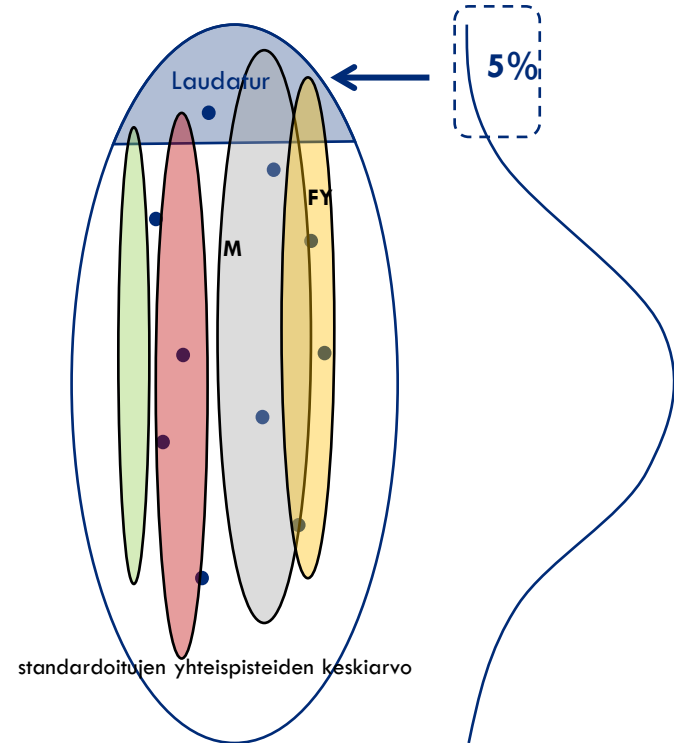
Miten syntyy jakauma, jonka
pohjalta arvosana annetaan
"todellisen osaamisen"
perusteella, eikä eroja tehdä
pienen virheiden perusteella.

Erottelevuushaaste:
riittävän vaikeita
tehtäviä

Arvosanojen antaminen

- Suorituksille annetaan pisteitä arvostelukriteerien mukaisesti.
- Arvosanojen pisterajat määritetään varsinaisten kokelaiden saamien pisteiden perusteella SYK-menetelmällä.
  - Vertailukelpoisuus yli tutkintokertojen ja aineiden.
- Arvosanat: L, E, M, C, B, A ja I

Ylioppilastutkinto järjestetään kaksi kertaa vuodessa / hahmottelua aikataulusta

Kokeiden kehittäminen, laadinta ja sensorointi

- Opetus- ja kulttuuriministeriö nimittää Ylioppilastutkintolautakuntaan puheenjohtajan ja jäseniä. Ylioppilastutkintolautakunta nimittää asiantuntijajäseniä kokeiden laadintaa ja koesuoritusten arvostelua varten.
- Ylioppilastutkintolautakunta tarvitsee jatkossa taito- ja taideaineiden osaajia jäseniksi ja asiantuntijajäseniksi.
- Ylioppilastutkinnon kehittämisessä tarvitaan yhteistyötä Opetushallituksen ja sidosryhmien kanssa.

**Ylioppilastutkintolautakunta
Studentexamensnämnden**

lautakunta@ylioppilastutkinto.fi
@ytlse

www.ylioppilastutkinto.fi